

007. Uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının incelenmesi¹

Abdurrahman Yiğit GEBEN²

Mustafa Onur KAN³

APA: Geben, A. Y. & Kan, M. O. (2023). Uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 100-115. DOI: 10.29000/rumelide.1252780.

Öz

Bu araştırmanın amacı, uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının incelenmesidir. Nitel araştırma yöntemlerinden olan temel nitel araştırma modelinin kullanıldığı çalışmada, belirlenen anahtar kelimelerin taranması sonucu 38 çalışmaya ulaşılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırmada uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının (20'si tez, 18'i makale olmak üzere 38 çalışma) yeterli sayıda olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Belirlenen 20 tezin 17'si yüksek lisans, 3'ü doktora düzeyinde yapılmıştır. İncelenen çalışmalarda beceriden çok konuya odaklanıldığı belirlenmiştir. Uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının -birbirine yakın olmakla birlikte- daha çok ana dili olarak Türkçe öğretimi sınıflandırmasında yapıldığı tespit edilmiştir. Beceriye odaklanılan çalışmaların konuşma ve yazma ağırlıklı olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamında incelenen çalışmalarda en fazla tarama yönteminin kullanıldığı belirlenmiş, bu konuda deneysel çalışmaların az yapıldığı dikkat çekmiştir. Bu konudaki lisansüstü çalışmaların en fazla yapıldığı üniversitenin Gazi Üniversitesi olduğu; yine lisansüstü çalışmaların en çok yazıldığı ana bilim dalının Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi/ Türkçe Eğitimi olduğu belirlenmiştir. Çalışmaların daha çok öğrenci grubu üzerinde yoğunlaştığı ve söz konusu çalışmaların eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde en fazla üniversite eğitim düzeyinde gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Çalışmalarda en fazla kullanılan veri analiz yöntemlerinin içerik analizi ve betimsel analiz olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Çevrim içi eğitim, Türkçe eğitimi, uzaktan eğitim, çevrim içi eğitim uygulamaları

Investigation of Turkish education studies carried out through distance and online education

Abstract

The purpose of this research is to examine Turkish education studies conducted through distance and online education. In the study, the basic qualitative research model, which is one of the qualitative research methods, was used. In the research 38 studies have been obtained as a result of scanning identified keywords. The obtained data was analyzed by descriptive analysis. It was concluded in the research that the number of studies (38 studies, of which 20 are thesis, 18 are articles) conducted

¹ Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında tamamladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.
² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, (Hatay, Türkiye), yigitgbn97@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-5596-876X [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 28.11.2022-kabul tarihi: 20.02.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1252780]
³ Doç. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü (Hatay, Türkiye), mustafaonurkan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8319-0791

through distance and online education were not sufficient. Of the 20 identified theses, 17 were master's level and 3 were doctoral level. It was identified that the studies focused on the topic rather than the skill. It has been determined that Turkish education studies conducted through distance and online education -although they are close to each other- are mostly carried out in the classification of teaching Turkish as a mother tongue. It was seen that the studies focused on the skill were mainly speaking and writing. In the studies examined within the scope of the research, it was determined that the scanning method was used the most, and it was noted that the experimental studies on this issue were few. It was thought that the university where the most postgraduate studies were carried out in this issue was Gazi University. It has been determined that the department in which postgraduate studies are mostly written is Turkish and Social Sciences Education/ Turkish Education. It has been identified that the studies are mostly focused on the student group and the distribution of the aforementioned studies according to their education level is mostly carried out at the university education level. It was determined that the most used data analysis methods in the studies were content analysis and descriptive analysis.

Keywords: Online education, Turkish education, distance education, online education applications

Giriş

Eğitim uzun bir süre boyunca yalnızca yüz yüze yapılan bir faaliyet olarak gerçekleşmiştir. Bilgi birikiminin artması ve teknolojinin ilerlemesiyle birçok alanda gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelerle eğitim de teknolojiye ayak uydurarak zaman ve mekân yönünden esnek hâle ulaşmıştır. Böylelikle yüz yüze eğitimin yanı sıra uzaktan eğitim de eğitim sürecinde yer almaya başlamıştır.

Uzaktan eğitimin tarihsel süreci incelendiğinde mektupla öğretim yoluyla başladığı, sonra radyo ve televizyon yoluyla gerçekleştirildiği ve en son bilgisayar-internet yoluyla yapılmaya devam edildiği görülmektedir. Dolayısıyla uzaktan eğitimin kendi döneminin teknolojik gelişmelerine koşut olarak ilerlediği söylenebilir. Teknolojik gelişmeler -özellikle internet- doğrultusunda çevrim içi eğitim kavramı da ortaya çıkmıştır.

Uzaktan eğitim geniş bir kavram olduğu için ilgili alanyazın tarandığında birçok farklı tanım ile karşılaşılmaktadır. Uşun'a (2006) göre uzaktan eğitim, kaynak ile alıcıların öğrenme-öğretme süreçlerinin çoğunda aynı ortamda olmadıkları, alıcılarına öğrenim yaşı, amaçları, zamanı ve yeri bakımından bireysellik, esneklik ve bağımsızlık olanağını sunan, öğrenme-öğretme süreçlerinde; yazılı ve basılı materyaller, işitsel araçlar, görsel-işitsel teknolojiler ve yüz yüze eğitim gibi materyal, teknoloji ve yöntemlerin kullanıldığı ve kaynak ile alıcılar arasındaki etkileşimin ise televizyona ve/veya bilgisayara dayalı etkileşimli teknolojilerle sağlandığı bir eğitim teknolojisi uygulamasıdır. Uzaktan eğitim, öğretici ile öğrencilerin aynı ortamı paylaşmaksızın ve hatta bazen aynı zamanı bile paylaşmadıkları, teknolojik araç-gereçlerin kullanılmasıyla eğitim-öğretim çalışmalarının belli bir plan ve program çerçevesinde sürdürülmesidir (Gülner, 2003). Uzaktan eğitim, öğretici ve öğrenen arasındaki yer, zaman, iletişim ve etkileşim gibi kısıtlamaları kaldırarak eğitimde fırsat eşitliği sağlayan bir sistemdir (Sarıtaş, 2013). Bu tanımlardan hareketle uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ve öğrencinin birbirlerinden farklı mekânlarda bulunduğu, derslerin eşzamanlı veya eşzamansız bir şekilde gerçekleştiği ve teknolojik gelişmelerin de bu süreci doğrudan etkilediği söylenebilir.

Çevrim içi eğitim ise öğrenme materyallerine herhangi bir zaman ve yerde erişilebilmesi ve böylece eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi olarak tanımlanmaktadır (Holmes ve Gardner, 2006'dan aktaran

Aydın ve Çakıroğlu, 2021). Çevrim içi eğitim, kısmen ya da tamamen internet aracılığıyla gerçekleşir (Bakia, Jones, Means, Murphy & Toyama, 2010). Öğrencilerin mekân konusunda esnek olduğu çevrim içi eğitimde öğretmen; eşzamanlı derslerde anlatım, tartışma ve soru cevap gibi teknikler kullanırken eşzamanlı derslerde ise öğrencilere konuyla ilgili video, etkinlik ve doküman paylaşır.

Covid 19 pandemisi; sağlık, eğitim, ekonomi başta olmak üzere birçok alanı doğrudan etkilemiş, çok sayıda ülkede olduğu gibi Türkiye'de de yüz yüze eğitime ara verilerek uzaktan eğitime geçilmiştir. Söz konusu durum; ani, zorunlu ve geçici olması sebebiyle acil uzaktan eğitim olarak nitelendirilebilir. Acil uzaktan eğitim ile uzaktan eğitim arasında temel bir farklılık bulunmaktadır. Acil uzaktan eğitim kriz zamanında geçici bir şekilde eğitim gereksinimlerini karşılamaya dair bir zorunluluk arz ederken uzaktan eğitim bir seçenek olarak eğitim sürecinde yer almaktadır (Ünal ve Ekinci, 2021).

Uzaktan ve çevrim içi eğitimle ilgili çalışmaların daha çok bilgisayar ve öğretim teknolojileri, İngilizce, Matematik ve Fen eğitimi alanlarında (Aşık, 2019; Aydoğdu, 2016; Göçmez, 2014; Gündüz, 2013; Şahin, 2005; Uçuş, 2017; Yapar, 2018; Yıldız, 2015) yapıldığı görülmektedir. Mevcut araştırmada ise Türkçe eğitimi alanındaki çalışmalara odaklanılmıştır. Ayrıca, 2019 sonunda başlayan Covid pandemi sürecinin Türkçe eğitimine etkileri ve eskiye nazaran Türkçe eğitiminin dijital ortamda da yürütülmesinin artmasından dolayı bu alanda yapılan çalışmaların durumunun incelenmesinin ilgili alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının incelenmesidir. Bu amaç kapsamında araştırmanın alt amaçlar şunlardır:

- Çalışmaların türüne göre,
- Çalışmaların yıllara göre,
- Tezlerin yapıldığı üniversitelere göre,
- Tezlerin hazırlandığı ana bilim dalına dair,
- Çalışmaların ana dili olarak Türkçe öğretimi veya yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sınıflandırmasına göre,
- Çalışmaların beceriye veya konuya odaklanma durumuna göre,
- Çalışmaların yöneme göre,
- Çalışmaların çalışma grubuna göre,
- Çalışmaların örneklem sayısına göre,
- Çalışmaların veri toplama aracına göre,
- Çalışmaların veri analiz yöntemine göre dağılımını belirlemektir.

Yöntem

Araştırmanın modeli

Uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma, temel nitel araştırma deseninde (Merriam & Tisdell, 2016) tasarlanmıştır. Nitel araştırma, algıları ve olayları bütüncül ve gerçekçi bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türü olup gözlem ve doküman analizi gibi bilgi toplama yöntemlerinin de kullanıldığı bir yöntemdir (Yıldırım, 1999).

Verilerin toplanması

Söz konusu çalışmalara ulaşmak için önce anahtar kelimeler belirlenmiştir. Bu anahtar kelimeler belirlendikten sonra uzman görüşüne başvurularak hangi anahtar kelimelerin kullanılacağı kesinleştirilmiştir. Ulusal Tez Merkezi (tez.yok.gov.tr) ve Google Akademik'te “web tabanlı öğretim”, “EBA”, “eğitim bilişim ağı”, “bilgisayar temelli öğretim”, “bilgisayar destekli öğretim”, “uzaktan öğretim”, “internet tabanlı öğretim”, “çevrim içi öğretim”, “çevrimiçi öğretim”, “uzaktan eğitim”, “internet tabanlı” ve “internet temelli” kavramları taranarak ilgili çalışmalara ulaşılmıştır. Bu anahtar kelimeler her iki yerde de taratıldıktan sonra ulaşılan sonuçlar incelenerek biri Türkçe eğitimi ve biri bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesine sunulmuş ve araştırma kapsamında incelenmelerine dair görüş birliğine varılmıştır. Böylece uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimine yönelik 20 tez ve 18 makale olmak üzere toplam 38 çalışmaya ulaşılmıştır.

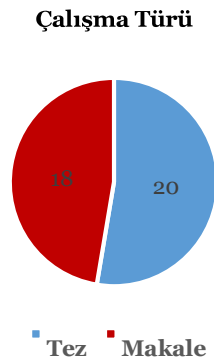
Verilerin çözümlenmesi

Bu araştırmada verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz, önceden belirlenmiş temalara göre, veri toplama araçları ile ulaşılan verilerin incelenmesi ve yorumlanmasını sağlar (Arslan Hendekçi ve Özen, 2016). Araştırmada ele alınan çalışmalar önceden belirlenen kategorilere (tür, yıl, üniversite, ana bilim dalı, ana dili olarak Türkçe öğretim veya yabancı dil olarak Türkçe öğretim, odaklanılan beceri/konu, kullanılan yöntem, çalışma grubu, örneklem sayısı, veri toplama aracı, veri analiz yöntemi) göre incelenmiş ve betimlenmiştir.

Araştırmada güvenilirliğin sağlanması amacıyla uzman inceleme yöntemi (bk. Creswell, 2003) kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemleri konusunda ve Türkçe eğitimi alanında uzman bir öğretim üyesi ile değerlendirme toplantısı yapılarak elde edilen verilerin tamamına dair görüş birliğine varılmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların türüne göre dağılımı Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Çalışmaların Türüne Göre Dağılımı

Şekil 1'e göre uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmaları 20 tez ve 18 makaleden oluşmaktadır. Tez türündeki çalışmaların lisansüstü düzeye göre dağılımı ise Şekil 2'de sunulmuştur.

Çalışmaların Lisansüstü Düzeyi

Şekil 2. Çalışmaların Lisansüstü Düzeye Göre Dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde tez türündeki çalışmaların çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde (f=17) olduğu görülmektedir.

İncelenen çalışmaların yıllara göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Makale (f)	Yüksek Lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
1985	0	0	1	1
1991	0	1	0	1
2000	0	1	0	1
2002	0	1	0	1
2009	1	0	0	1
2013	1	0	0	1
2014	2	0	1	3
2015	2	2	1	5
2016	1	0	0	1
2017	1	1	0	2
2018	6	3	0	9
2019	1	6	0	7
2020	3	2	0	5
Toplam	18	17	3	38

Tablo 1'e göre bu alanda yapılan ilk çalışma 1985'te tamamlanan bir doktora tezidir. Bununla birlikte, doktora düzeyinde ikinci çalışmanın –ilk çalışmadan uzun süre sonra- 2014'te yapıldığı görülmektedir. Yüksek lisans türünde ise ilk çalışma 1991'de, makale türünde ilk çalışma ise 2009'da yapılmıştır.

Tezlerin yapıldığı üniversitelere göre dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Tezlerin Yapıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Yüksek Lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Gazi Üniversitesi	5	0	5
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2	2	4
Bahçeşehir Üniversitesi	1	0	1
Anadolu Üniversitesi	0	1	1
Düzce Üniversitesi	1	0	1
Fırat Üniversitesi	1	0	1
Ankara Üniversitesi	1	0	1
Giresun Üniversitesi	1	0	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	0	1
Sakarya Üniversitesi	1	0	1
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	0	1
Akdeniz Üniversitesi	1	0	1
Marmara Üniversitesi	1	0	1
Toplam	17	3	20

Tablo 2 incelendiğinde uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi tezlerinin 13 farklı üniversitede yapıldığı görülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmaların sırasıyla en fazla Gazi Üniversitesi (f=5) ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde (f=4) yapıldığı belirlenmiştir.

Tezlerin hazırlandığı ana bilim dalına göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin Hazırlandığı Ana Bilim Dalına Dair Dağılımı

Ana Bilim Dalı	Yüksek Lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi/Türkçe Eğitimi)	9	2	11
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	3	0	3
Türk Dili ve Edebiyatı	1	0	1
Eğitim Teknolojileri	1	0	1
Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi	1	0	1
Belirtilmemiş	2	1	3
Toplam	17	3	20

Tablo 3'te 20 lisansüstü çalışmanın beş farklı ana bilim dalında yapıldığı görülmektedir. Bu tezlerin en çok (f=11) "Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi/Türkçe Eğitimi" ana bilim dalında yapıldığı belirlenmiştir. Söz konusu ana bilim dalından sonra (f=3) "Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi" ana bilim dalı gelmektedir.

Çalışmaların "ana dili olarak Türkçe öğretimi" veya "yabancı dil olarak Türkçe öğretimi" sınıflandırmasına göre dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Çalışmaların Ana Dili Olarak veya Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sınıflandırmasına Göre Dağılımı

Sınıflandırma	Makale (f)	Yüksek Lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Ana Dili Olarak Türkçe Öğretimi	9	12	2	23
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi	9	5	1	15
Toplam	18	17	3	38

Tablo 4'e göre uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının daha çok "Ana Dili Olarak Türkçe Öğretimi" sınıflandırmasında (f=23) gerçekleştirildiği görülmektedir. Ayrıca "Ana Dili Olarak Türkçe Öğretimi" sınıflandırmasında en çok tez çalışması yapıldığı; "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi" sınıflandırmasında en çok makale çalışması yapıldığı belirlenmiştir.

Çalışmaların beceriye veya konuya odaklanma dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Çalışmaların Beceriye veya Konuya Odaklanma Dağılımı

Beceriye veya Konuya Odaklanma	Makale (f)	Yüksek lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Beceriye Odaklanan	3	3	0	6
Konuya Odaklanan	15	14	3	32
Toplam	18	17	3	38

Tablo 5'e göre çalışmaların büyük bir kısmının (f=32) konuya odaklandığı görülmektedir. Doktora türündeki çalışmaların tamamı (f=3); makale ve yüksek lisans türündeki çalışmaların önemli bir kısmı (f=29) konuya odaklanmıştır.

Beceriye odaklanan çalışmaların ele aldığı beceriye göre dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Beceriye Odaklanan Çalışmaların Ele Aldığı Beceriye Göre Dağılımı

Beceri	Makale (f)	Yüksek lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Yazma	1	2	0	3
Konuşma	2	1	0	3
Dinleme	0	0	0	0
Okuma	0	0	0	0
Toplam	3	3	0	6

Tablo 6'da -3'ü yazma, 3'ü konuşma becerisi olmak üzere- beceriye odaklanan toplam 6 çalışma yapıldığı görülmektedir. Okuma veya dinleme becerilerine odaklanan bir çalışma tespit edilmemiştir. Ayrıca doktora türünde beceriye odaklanan çalışma bulunmamaktadır.

Çalışmaların yöntemine göre dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Çalışmaların Yönteme Göre Dağılımı

Yöntem	Makale (f)	Yüksek lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Tarama	2	6	0	8
Durum Çalışması	6	0	0	6
Karma Yöntem	0	4	2	6
Nitel Araştırma	1	1	0	2
Tasarım Tabanlı Araştırma	2	0	0	2
Yarı Deneysel Araştırma	1	1	0	2
Doküman İnceleme Yöntemi	1	0	0	1
Tanımlayıcı Vaka Çalışması	0	1	0	1
Deneysel Araştırma	1	0	0	1
İçerik Analizi	1	0	0	1
Eylem Araştırması	0	1	0	1
Belirtilmemiş	4	4	1	9
Toplam	19	18	3	40

Tablo 7’de çalışmalarda en fazla kullanılan yöntemin –yöntemi belirtilmeyen 9 çalışma dışında –“Tarama” (f=8) olduğu belirlenmiştir. Çalışmalarda en fazla kullanılan diğer yöntemlerin “Karma Yöntem” (f=6) ve “Durum Çalışması” (f=6) olduğu görülmektedir. Yöntemlerin sıklığına çalışma türüne göre bakıldığında makale türünde “Durum Çalışması” (f=6), doktora türünde “Karma Yöntem” (f=2) ve yüksek lisans türünde “Tarama Yöntemi”nin (f=6) en fazla kullanılan yöntem olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen çalışmaların çalışma grubuna göre dağılımı Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. İncelenen Çalışmaların Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

Çalışma grubu	Makale (f)	Yüksek lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Öğrenci	8	10	2	20
Öğretmen	4	3	0	7
Veli	0	1	0	1
Öğretim Elemanı	1	0	0	1
Diğer	7	6	1	14
Toplam	20	20	3	43

Tablo 8’de en fazla kullanılan çalışma grubunun “Öğrenci” (f=20); en az kullanılan çalışma grubunun ise “Veli” (f=1) ve “Öğretim Elemanı” (f=1) olduğu görülmektedir. Çalışma gruplarının “Öğrenci” olduğu çalışmaların eğitim düzeyine göre dağılımı Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğrenci Grubu Çalışmalarının Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Makale (f)	Yüksek lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Üniversite	5	4	2	11
Ortaokul	1	8	0	9
Lise	1	0	0	1
Diğer	1	1	0	2
Toplam	8	13	2	23

Tablo 9’da öğrenci grubu çalışmalarının eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde en fazla “Üniversite” (f=11) eğitim düzeyinde, en az “Lise” (f=1) eğitim düzeyinde gerçekleştirildiği görülmektedir.

Çalışmaların örneklem sayısına göre dağılımı Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Çalışmaların Örneklem Sayısına Göre Dağılımı

Örneklem sayısı	Makale (f)	Yüksek lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
10-40	6	4	0	10
45-80	3	2	2	7
90-240	2	2	0	4
615-2000	0	2	0	2
19000 üzeri	0	1	0	1
Diğer (Belirtilmeyen)	7	6	1	14
Toplam	18	17	3	38

Tablo 10’a göre incelenen çalışmalarda en fazla belirlenen örneklem sayısının -“Diğer (Belirtilmeyen)” (f=14) dışında-“10-40” (f=10) olduğu görülmektedir. Makale ve yüksek lisans çalışmalarında -“Diğer (Belirtilmeyen)” kategorisi dışında- en fazla karşılaşılan örneklem sayısının “10-40” (sırasıyla f=6; f=4) olduğu belirlenmiştir. Doktora çalışmalarında ise en fazla karşılaşılan örneklem sayısının “45-80” (f=2) olduğu görülmektedir.

Çalışmaların veri toplama aracına göre dağılımına Tablo 11’de yer verilmiştir.

Tablo 11. Çalışmaların Veri Toplama Aracına Göre Dağılımı

Veri toplama aracı	Makale (f)	Yüksek lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
Ölçek	1	7	1	9
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	5	3	1	9
Anket	2	4	0	6
Doküman, Yazılı ve Sesli Belgeler, Uygulama Verileri ve Sistem Verileri	1	4	0	5
Görüşme ve Görüşme Formu	2	3	0	5
Başarı Testi	0	2	2	4
Katılımcı Bilgi Formu/Anketi	1	1	1	3

Değerlendirme Formu	0	1	1	2
Dereceli Puanlama Anahtarı	0	2	0	2
Doküman İncelemesi	1	1	0	2
Gözlem Formu	0	2	0	2
Açık Uçlu Form	1	0	0	1
Yedi Soruluk İçerik Analizi Yönergesi	1	0	0	1
Kalıklık Testi	0	1	0	1
Belirtilmemiş	5	3	1	9
Toplam	20	34	7	61

Tablo 11’de incelenen çalışmalarda en fazla kullanılan veri toplama aracının “Ölçek” (f=9) ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” (f=9) olduğu görülmektedir. İncelenen makalelerde en çok kullanılan veri toplama aracının “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” (f=5); yüksek lisans tezlerinde “Ölçek” (f=7) ve doktora tezlerinde ise en fazla kullanılan veri toplama aracının “Başarı Testi” (f=2) olduğu belirlenmiştir.

Çalışmaların veri analiz yöntemine göre dağılımı Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Çalışmaların Veri Analiz Yöntemine Göre Dağılımı

Veri analiz yöntemi	Makale (f)	Yüksek lisans (f)	Doktora (f)	Toplam (f)
İçerik Analizi	6	4	1	11
Betimsel Analiz	4	3	0	7
Mann Whitney U Testi	0	4	0	4
Yüzde, Frekans ve Ortalama Değerleriyle Analiz	0	4	0	4
Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	0	3	0	3
İstatistiksel Analiz	0	1	2	3
İlişkiz Örneklem T Testi	1	1	0	2
Frekans Analizi	1	0	0	1
Doküman Analizi	0	1	0	1
Kruskall Wallis H Testi	0	1	0	1
Belirtilmemiş	7	5	1	13
Toplam	19	27	4	50

Tablo 12’de incelenen çalışmalarda en çok -“Belirtilmemiş” dışında- “İçerik Analizi” yönteminin kullanıldığı (f=11) görülmektedir. Çalışmalarda “İçerik Analizi”nden sonra en fazla kullanılan veri analiz yönteminin “Betimsel Analiz” olduğu (f=7) görülmektedir. Bununla birlikte çalışmalarda en az kullanılan veri analiz yöntemlerinin “Frekans Analizi”(f=1), “Kruskall Wallis H testi” (f=1) ve “Doküman Analizi” (f=1) olduğu belirlenmiştir.

Tartışma ve sonuç

Bu araştırmada uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarını incelenmiştir. Araştırmada -20 tez ve 18 makale olmak üzere- toplam 38 çalışma belirlenmiştir. Bu sonuca göre uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının yeterli sayıda olmadığı söylenebilir. Araştırmada belirlenen 20 tezin 17'si yüksek lisans, 3'ü doktora düzeyinde yapılmıştır. Benzer şekilde Orakcıoğlu'nun (2019) Türkiye'de uzaktan eğitim temalı 2013-2018 yılları arasında yapılan lisansüstü tezleri incelediği çalışmasında doktora düzeyinde az çalışmanın yapıldığı belirlenmiştir. Erdem Aydın ve diğerlerinin (2019) Anadolu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Ana Bilim Dalında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine göre daha fazla olduğunu tespit ettikleri çalışmalarında belirttikleri gibi bu durum yüksek lisans programlarının doktora göre daha önce açılmış olması ve dolayısıyla yüksek lisans düzeyinde çalışma yapan öğrenci sayısının daha fazla oluşuyla açıklanabilir. Doktora tezlerinin alana daha fazla katkı sağladığı düşünöldüğünde bu konuda doktora tezlerinin sayısının yetersiz olduğu dikkat çekmektedir.

Uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının ilkinin 1985 yılında yapılan bir doktora tezi olduğu belirlenmiştir. Bu konuda ilk yüksek lisans tezi ise 1991 yılında yapılmıştır. Bu konuda doktora düzeyinde çalışmanın diğer türlere göre daha erken başlaması ve böylece alana daha önemli bir katkı sağlaması olumlu bir durum olmakla birlikte daha sonraki doktora tezlerinin uzun bir süre sonra yapılması bir eksiklik olarak düşünölebilir. Ayrıca bu konuda ilk makale 2009 yılında yayımlanmıştır. Çalışmaların yıllara göre dağılımında makale türünün diğer türlerden daha geç başladığı ve aradaki yıl farkının fazla olduğu dikkat çekmektedir.

Lisansüstü çalışmaların en fazla yapıldığı üniversitenin Gazi Üniversitesi olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde, Orakcıoğlu (2019) da en fazla tezin Gazi Üniversitesinde yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Durak ve diğerlerinin (2017) 1986-2015 yılları arasında Türkiye'de yükseköğretim düzeyinde uzaktan eğitim alanında gerçekleştirilen yüksek lisans tezlerini inceledikleri çalışmalarında en fazla çalışmanın Gazi Üniversitesinde yapıldığını tespit etmişlerdir. Lisansüstü çalışmaların en çok yazıldığı ana bilim dalının Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi/Türkçe Eğitimi olduğu belirlenmiştir. Orakcıoğlu ise çalışmasında tezlerin en çok Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalında yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Her iki çalışmanın bu noktada farklılık göstermesinin nedeni Orakcıoğlu'nun çalışmasının yalnızca Türkçe eğitimine odaklanmaması ile açıklanabilir.

Uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının -birbirine yakın olmakla birlikte- daha çok ana dili olarak Türkçe öğretimi sınıflandırmasında yapıldığı belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada incelenen çalışmalarda beceriden çok konuya odaklanıldığı ve en çok odaklanılan becerilerin ise konuşma ve yazma olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte okuma ve dinleme becerilerine odaklanan çalışmanın olmaması alanyazında bir boşluk olarak değerlendirilebilir.

İncelenen çalışmalarda en fazla kullanılan yöntemin tarama olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda deneysel çalışmaların az yapıldığı görölmüştür. Erdem Aydın ve diğerleri (2019) de çalışmalarda ağırlıklı olarak tarama yönteminin kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde alanyazındaki (Baecker, Vogt & Zawacki-Richter, 2009; Hauser, 2013; Durak vd., 2017; Martin, Sun & Westine, 2020) uzaktan eğitim ve/veya çevrim içi eğitim çalışmalarında nicel araştırma yaklaşımlarının daha fazla kullanıldığı belirlenmiştir. Hauser'in de belirttiği gibi, bu durum kaliteli nitel araştırma yapmanın zorluğundan kaynaklanıyor olabilir.

Çalışmaların daha çok öğrenci grubu üzerinde yoğunlaştığı ve söz konusu çalışmaların da daha çok üniversite düzeyinde eğitim gören öğrencilerle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Alanyazındaki çalışmalarda (Kim & Vorobel, 2012; Arnavut ve Özdamlı, 2016; Durak vd., 2017; Erdem Aydın vd., 2019; Martin, Sun & Westine, 2020; Burston & Giannakou, 2022) da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Arnavut ve Özdamlı'nın da belirttiği gibi bu durum araştırmacıların daha çok öğretim elemanlarından oluşması ve buna bağılı olarak da üniversite öğrencilerine daha kolay ulaşabilmeleri ile açıklanabilir. İncelenen çalışmalarda en fazla belirlenen örneklem sayısının –“Diğer (Belirtilmeyen)” dışında–“10-40” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bazı çalışmalarda örneklem sayısının belirtilmemesi, söz konusu çalışmalarda uygulama veya platform incelemesi yapılması ile açıklanabilir. Benzer şekilde, Burston ve Giannakou da inceledikleri çalışmalarda en fazla kullanılan örneklem sayısının “30-39” ve “20-29” olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çalışmalarda en fazla kullanılan veri toplama araçlarının anket, ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formu olduğu; en fazla kullanılan veri analiz yöntemlerinin ise içerik analizi ve betimsel analiz olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde, Orakçioğlu (2019) da yaptığı çalışmasında en fazla kullanılan veri toplama araçlarının anket ve ölçek olduğunu; ayrıca betimsel analizin de en fazla kullanılan veri analiz yöntemlerinden biri olduğunu tespit etmiştir. Veri toplama araçları ve veri analiz yöntemlerine dair ulaşılan sonuçlar, tarama modelinin sık kullanılması ile açıklanabilir.

Çalışmada ulaşılan sonuçlardan hareketle aşağıda yer alan öneriler sunulabilir:

- 1) Araştırma ulaşılan sonuçlara göre uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarının yeterli sayıda olmadığı söylenebilir. Bu konudaki çalışmaların -özellikle doktora düzeyinde- artırılması gerektiği düşünülmektedir.
- 2) Belirlenen deneysel çalışmaların az sayıda olması nedeniyle bu konuda daha çok deneysel çalışma yapılabilir.
- 3) Uzaktan ve çevrim içi eğitim yoluyla yapılan Türkçe eğitimi çalışmalarında beceriye odaklanılanlar az sayıda olduğundan beceriye odaklanılan çalışmalara ağırlık verilebilir.

Kaynakça

- Alpaslan, M., Demirci, M., Horzum, M. B. ve Özkeya, M. (2013). Türkçe uzaktan eğitim araştırmalarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 79-100.
- Arnavut, A. & Özdamlı, F. (2016). Examination of studies on technology-assisted collaborative learning published between 2010-2014. *Cypriot Journal of Educational Science*, 11(3), 119-125.
- Arslan Hendekçi, E. ve Özen, F. (2016). Türkiye’de eğitim denetimi alanında 2005–2015 yılları arasında yayımlanan makale ve tezlerin betimsel analizi. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 619-650. DOI: 10.26466/opus.255105.
- Aşık, İ. (2019). *Web tabanlı mesleki gelişim uygulamasının matematik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik yaklaşımlarına etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, M. ve Çakıroğlu, Ü. (2021). Uzaktan öğretim modelleri. A. Göçer (Ed.), *Türkçenin uzaktan öğretilimi ve öğrenimi* (s.49-71). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydoğdu, R. (2016). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinde insan ve çevre ünitesinin moodle destekli öğretiminin öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Bakia, M., Jones, K., Means, B., Murphy R. & Toyama Y. (2010). Evaluation of evidence-based practices in online learning: A meta-analysis and review of online learning studies. Erişim Adresi: <https://www2.ed.gov/rschstat/eval/tech/evidence-based-practices/finalreport.pdf>
- Baecker, E. M., Vogt, S. & Zawacki-Richter, O. (2009). Review of distance education research (2000 to 2008): Analysis of research areas, methods, and authorship patterns. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 10(6), 21-50. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v10i6.741>
- Burston, J. & Giannakou, K. (2022). MALL language learning outcomes: A comprehensive meta-analysis 1994–2019. *ReCALL* 34(2): 147–168. <https://doi.org/10.1017/S0958344021000240>
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. California: Sage Publications.
- Durak, G., Çankaya, S., Yünkül, E., Urfa, M., Toprakliklioğlu, K., Arda, Y., & İnam, N. (2017). Trends in distance education: A content analysis of master's thesis. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 16(1), 203–218.
- Erdem Aydın İ., Kaya S., İşkol S., & İşcan A., (2019). Anadolu Üniversitesi uzaktan eğitim bölümünde yayımlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin içerik analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(3), 430-441. <https://doi.org/10.5961/jhes.2019.343>
- Göçmez, L. (2014). *Uzaktan eğitim öğrencilerinin yabancı dil öğrenme inançları ve otonom öğrenmeye hazırbulunuşlukları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gülнар, B. (2003). *Bilgisayar ve internet destekli uzaktan eğitim programlarının tasarım, geliştirme ve değerlendirme aşamaları (SUZEP örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gündüz, A. Y. (2013). *Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hauser, L. (2013). Qualitative research in distance education: An analysis of journal literature 2005–2012. *American Journal of Distance Education*, 27(3), 155-164. DOI:10.1080/08923647.2013.805641.
- Kim, D. & Vorobel, O. (2012). Language teaching at a distance: An overview of research. *CALICO Journal*, 29(3), 548-562. DOI: 10.11139/cj.29.3.548-562.
- Martin, F., Sun, T. & Westine, C. D. (2020). A systematic review of research on online teaching and learning from 2009 to 2018. *Computers & Education*, 159, 1-17. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.104009>
- Merriam, S. B. & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Orakcıoğlu, E. (2019). *Türkiye’de uzaktan eğitim temalı 2013-2018 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sarıtaş, M. (2013). Uzaktan eğitim. M. Sarıtaş (Ed.), *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (3. Basım)* (s.133-158). Ankara: Pegem Akademi.
- Şahin, M. C. (2005). *İnternet tabanlı uzaktan eğitimin etkililiği: Bir meta analiz çalışması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uçuş, H. (2017). *Uzaktan eğitimin görme engellilerin problem çözüm sürecine yansımalarının incelenmesi: Düşünme yapıları bağlamında matematiksel iletişim*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Ünal, R. M. & Ekinci, N. (2021). Uzaktan eğitim yoluyla İngilizce öğretimi: Fırsat mı? Tehdit mi? *Pearson Journal of Social Sciences & Humanities*. 6(15), 388-419. <http://dx.doi.org/10.46872/pj.383>
- Yapar, O. E. (2018). *Yabancı dil olarak İngilizce okutmanlarının uzaktan eğitimle deneyimlerinin araştırılması*. Yayınlanmamış doktora Tezi, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7-17.
- Yıldız, M. (2015). *Uzaktan eğitim programlarında ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik bilgi, inanç ve uygulamaları arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ekler**Ek-1. Araştırmada İncelenen Tezlerin Listesi**

Kod	Çalışmanın Adı	Çalışmanın Yazarı ve Yılı
1_T	Uzaktan öğretim ilkelerinin edebiyat öğretimine uygulanması	Baraz, T., 1985
2_T	Farklı bilişsel esneklik düzeyine sahip öğrencilerin uzaktan eğitime karşı motivasyon düzeylerinin incelenmesi	Bertiz, Y., 2018
3_T	Yabancılar Türkçe öğretimi için oluşturulmuş eğitsel web sitelerinin kullanılabilirlik ve öğretici görüşleri açısından değerlendirilmesi	Gök, V., 2020
4_T	Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde uzaktan eğitim web sitelerinin kullanılabilirlik açısından incelenmesi (3 dakikada Türkçe örneği)	Göker, M., 2019
5_T	Yabancı dil olarak mobil destekli Türkçe kelime öğretimi	Gülcü, İ., 2015
6_T	Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde web 2.0 sesli ve görüntülü görüşme uygulamalarının (Skype) konuşma becerisine etkisi	Gün, S., 2015
7_T	Eğitim bilişim ağında (Eba) yer alan soruların Türkçe öğretim programıyla karşılaştırılması	İnce, V., 2018
8_T	Televizyonla Türkçe öğretimi programı geliştirilmesi (iletişim-egitim-öğretim ilişkileri içinde)	Karaoğlanoğlu, S., 2000
9_T	Ortaokul öğrencilerinin ders başarı düzeylerinin öğrenme analitiği ile tahmini	Koca, M. H., 2019
10_T	Ortaokul Türkçe dersi öğrenci çalışma kitapları ve öğretmen kılavuz kitaplarının dil bilgisi konuları açısından Eba ve Türkçe öğretim programı ile eşgüdümlülüğü	Köse, E., 2018
11_T	Çevrimiçi iş birlikli öğrenme yönteminin ortaokul öğrencilerinin ikna edici yazma becerilerine ve yazma kaygılarına etkisi	Önal, A., 2020
12_T	Yazma becerisinin geliştirilmesinde web 2.0 araçlarının kullanılması	Özbal, A., 2017
13_T	Televizyonla Türkçe öğretimi	Özbay, M., 1991
14_T	Açık ilköğretim okulu sekizinci sınıf Türkçe ders notu üzerine bir inceleme	Özen, S., 2002
15_T	Padlet uygulamasının öğrencilerin akademik başarıları ile teknolojiye ve Türkçe dersine karşı tutumlarına etkisi	Özipek, K., 2019
16_T	Eğitim bilişim ağı (Eba) 4.sınıf ders içeriklerine yönelik videoların çoklu ortam tasarım ilkelerine göre incelenmesi	Pekdemir Gerede, M., 2019
17_T	Türk dili dersinin uzaktan eğitim yoluyla verilmesinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi	Sinecen, F., 2019
18_T	Web tabanlı uzaktan Türkçe öğretimi uygulamalarının yazılı anlatım dersinde başarı ve tutuma etkisi	Türker, F. M., 2014
19_T	Geçici koruma statüsünde olan Suriyeli yetişkinlere verilen uyum kurslarındaki dil öğretiminde teknolojinin yeri	Uslu, A., 2019
20_T	Öğrencilerin, öğretmenlerin ve ebeveynlerin okul sonrası online ders algısı: Ortaokulda bir vaka çalışması	Yalavaç, G., 2015

Ek-2. Araştırmada İncelenen Makalelerin Listesi

Kod	Çalışmanın Adı	Çalışmanın Yazarı ve Yılı
1_M	Türkçe eğitimi derslerinde “Z kuşağı” bireyelerine uygun teknoloji tabanlı uygulamaların kullanımı	Altunbay, M. ve Bıçak, N., 2018
2_M	Türkçe öğrenimi için web tabanlı zeki öğretim sistemi (TÜRKZÖS) ve değerlendirmesi	Arıcı, N. ve Karacı, A., 2013
3_M	Eğitim bilişim ağında yer alan Türkçe dersi videoları üzerine bir inceleme	Ateş, M., Çerçi, A. ve Derman, S., 2015
4_M	Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi	Bayburtlu, Y. S., 2020
5_M	Yabancılara Türkçe öğretimi için geliştirilen müzikal beyin eğitimi: Earworm(s)	Becel, A., 2014
6_M	Eğitim bilişim ağı kullanımının (Eba) ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarına etkisi	Can, E. ve Topçuoğlu Ünal, F., 2018
7_M	Uzaktan eğitimle yapılan Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi	Ceran, D., Özgül, E. ve Yıldız, D., 2020
8_M	Türkçenin yabancı dil olarak çevrimiçi öğretiminde bir izlenim tasarımı	Çeltek, A., 2014
9_M	Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde dijital platformların kullanılmasına yönelik öğretmenlerin görüşleri	Dündar, Ş. N. ve Kara, M., 2019
10_M	Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı dersinde Eğitim bilişim ağı'nın kullanımına yönelik öğrenci görüşlerine yönelik bir durum çalışması	Kana, F. ve Saygılı, D., 2016
11_M	Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri	Karakuş, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N., Bayraktar, D. ve Ucuzsatar, N., 2020
12_M	Elektronik bilişim ağı'ndaki ortaokul Türkçe dersi içeriklerinin kullanımı üzerine bir araştırma	Maden, S. ve Önal, A., 2018
13_M	Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan farklılaştırılmış öğretimi projesi	Ozan, Ö. ve Göçmenler, H., 2018
14_M	Uzaktan Türkçe öğrenen yabancıların Türkçeyi iletişim aracı olarak kullanabilme yeterlikleri	Pılancı, H., 2009
15_M	Açık ve Uzaktan Türkçe Öğrenenlerde Etkileşim: Eşzamansız İletişimde Öğretim Diyalogları	Pılancı, H., 2018
16_M	Uzaktan Türkçe öğretim programı (TSP): hazırlık, uygulama, sorunlar ve çözümler	Pılancı, H., Çalışkan, H., Aydın, C. H., Karadağ, N., Söker, N., Saltık, O. ve Kıp Kayabaş, B., 2015
17_M	Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik web 2.0 araçları: Polleverywhere örneği	Turhan, O. ve Baş, B., 2017
18_M	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Blogların Öğretim Amaçlı Kullanımı Üzerine Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri	Türker, M. S. ve Genç, A., 2018